

da ne napadajo dodanih čebel. To se zgodi, če dim pihamo v panj, trkljamo po panju, ali pa čebele, katere na novo denemo v panj, poprej poštropimo z medenico. Čebele, katere hočeš prezimiti, morajo imeti dovolj medu. Čebel, ki nimajo od 8 do 10 kilogramov medu, ne puščaj čez zimo. Koliko medu je v panju, vsak spreten čebelar lahko že na oči presodi. Če imajo čebele več medu, nego ga je potrebno baš za prezimljenje, to ne škoduje, ker z medom varčno delajo.

Čebele, ki se hočejo prezimiti, ne smejo imeti ne prenovo še manj prestaro satje. V starem satovju so čebele vedno manjše, ker vselej mlade čebele puste, ko se izležejo, kožico v celici, in se celice vsled tega vedno manjšajo, kar ovira poznejšo zalego, v nje razvoju. Starega satovja se tudi rade polotijo razne žuželke, ki napravijo mnogo škode. Mlado satovje je pa prehladno za čebele. Ravno tako tudi za prezimljenje niso panjevi z napol napolnjenim satovjem. V takih panjih večkrat čebele pomrjò, ko je še med v panji. Prekopraznih celic niso mogle priti do medu.

Po zimi panj dobro zapri, da se čebele ne prehlade. Samo izletna luknja mora ostati nekoliko odprta. Deloma se pa tudi ta luknja zapre. Kadar pade sneg in sije solnce nanj, naj se izletne luknje zapro, tako da čebele ne morejo iz panja. Solnce bi jih namreč vun privabilo in potem bi otrpnile zunaj na mrazu. Da pa čebele morajo sopsti, morajo zapornice imeti male luknjice.

Čebele ne spe po zimi, temveč le počivajo, zaradi tega pa mora čebelar jim tudi dati mir. Če jih vznemirjaš, se jih rajše loti griža, ker jedó več medu.

Kmetijske raznoterosti.

Črna gniloba. Kaj pogosto zapazimo na sadju, ko ga spravljamo črne pege. To se posebno opazuje pri jabolkih in hruškah. To se imenuje črna gniloba in izvira iz neke glive, katero moremo si ogledati le z drobnogledom. Tako sadje potem v shrambah počrni in kmalu dobi neki zoprni zaduhel okus, tako da se ne more jesti. Da sadjar se kolikor je moči odkriža te bolezni, naj skrbno pobere pod drevesi jeseni take jabelka in hruške in jih sežge. Tako sadje pa večkrat rado obvisi na drevju. Umen sadjar je pa tudi na drevju ne bode trpel, temveč je bode obral in sežgal. Če tega ne stori, se bodo omenjene glivice razširile povsod po drevesu ali pa tudi po vsem vrtu in imel bodeš le sprideno sadje. V shrambi pa sadje dobro poberi in bolno odstrani, ker sicer začne vse sadje gniti. Nezdravo sadje tudi potem spoznaš, da je nagubančeno, ko bi zunaj ne imelo omenjenih preg.

Dobro sredstvo proti mišim je kafra. Miši je trpeti ne morejo in nikdar ne gredo tja, kamor se položi.

Dober vremenski prorok so čebele. Če skrbno zadelajo vhod v panj, to pomenja, da bode huda zima. Če čebele visoko in močno buče, to pomenja, da se bode vreme premenilo. Če se čebele nič ne pokažejo iz panja, bode kmalu dež; če pozno in leno odhajajo na delo, tedaj bode stanovitno lepo vreme. Če pa z nenavadno hitrostjo nabirajo, pričakuj nevihte.

Poučni in zabavni del.

Zemljepisni in narodopisni obrazi.

Nabral Fr. Jaroslav.

272.

Mati. Belgijski kralj. Zopet v Afriki.

V Debinghu, v malej tihej hišici, čaka ostarela mati že več let, kedaj se jej povrne jedino dete, katero tako ljubi. Znala je, da se njen sin potiče po Afriki, ali pisma od njega ni bilo nobenega. Ljudje so pravili materi, kolika čast čaka njenega sina, ali ona se ni zmenila za take besede, ona bi rada videla njega samega. „Gotovo je umrl v Afriki“, dejala je več potov starka in si obrisala solze, „preveč je predrzen moj Henrik.“

Nekega dne se odpró nagloma vrata, in sin objame drago mater. Ali kako se je izpremenil! Ta človek, ki je pred tremi leti nosil po koncu glavo, čvrst in zdrav, da je bilo veselje pogledati ga, ta je sedaj videti kakor zlomljen starec, sivih las in razoranega lica. In skrbna mati je rekla: „Sedaj imaš menda dovolj, sedaj ostaneš doma, kaj ne?“

Ali ni bilo tako.

Pet mescev pozneje, ko je bil Stanley izvršil poročilo svojega potovanja, odpotoval je v Bruselj, kamor ga je poklical kralj belgijski, načelnik afriške zadrugi. Tu naš potnik ustanovi z bodočim suverenom Konga prvo osnovo onega, kar je imelo biti kot tretja faza njegovega dela v Afriki: osnutek slobodne države.

Mejnarodna afriška zadruga je poslovala že od 1877. l. Tisti čas je bil Stanley v Afriki, velika žila Konga še ni bila odkrita, in za program pota je bil odbran pravec, po katerem je šel jedini potnik, kateri je do takrat deloma prehodil Afriko, pravec Cameronov. S tega razloga se je zastoj potrošilo toliko truda in muke na vzhodnej obali Afrike.

Ali kedar je Stanley odkril geografskemu svetu ogromno reko, katera preseka ekvatorijalno Afriko v vsej njenej širini, uvideli so v Bruselju brzo znamenitost tega odkritja z ozirom na osnove, katere so snovali. „Reke so vélike ceste,“ rekel je Pascal. Kje bi bil boljši pot od Konga, po katerem naj bi hodila civilizacija in trgovina?

Poleg mejnarodne afriške zadruga, katera je razvijala samo zastavo človečnosti, ustanovi se „odbor za proučavanje gorenjega Konga,“ podjetje trgovsko in praktično, katero je svoj osnutek skrivalo, da ne vzbudi želje in zavisti drugih narodov.

V tretjič se spusti Stanley v Afriko. Kralj Leopold ga je imenoval glavnim agentom „odbora za proučavanje gorenjega Konga,“ z nalogom, da ustanovi postaje ob reki, da pridobiva zemljišča, da sklepa pogodbe z domačini, s kratka, da posede te

silne zemlje, da bi se kedaj tu ob ugodnem času utemeljila kolonijalna država pod belgijsko krono.

Podjetje je trajalo pet let, in je bilo miroljubivo. Svet se je začudil, da Stanley, katerega so domačini na prvem njegovem potu tako slabo sprejemali, ni imel sedaj nobenega boja. Ta nova ekspedicija ni bila prav za prav pot v nepoznate kraje, niti jej je bila svrha znanstveno preiskavanje. Ona nima toliko burnih epizod, kakor poprejšnji, ona je bila trgovsko podjetje. Ta pot se je Stanley napotil po Kongu z brodovjem od železnih parnikov, šel je osvajat nov svet v imenu kralja belgijskega in ž njegovim zlatom.

V tem velikem afriškem delu na Kongu imajo tudi Francozi velikih zaslug, kajti Stanley je na svojem zmagovitem potu zadel na tekmeča, na francoskega preiskovalca Savorgnana de Brazza.

Da prevali onih 565 kilometrov, to je od ustja Konga pa do Stanley-Poola, kjer reka postaja brodiva, razdelil si je Stanley delo tako-le: Od Banane do Vivia, kjer je hotel ustanoviti svojo glavno postajo, mogel se je voziti po reki; od Vivia do Issanghile moral je potovati po suhem radi slapov; od Issanghile do Manjange mogel se je zopet voziti po vodi, ali z največjo previdnostjo; naposled od Manjange do Stanley-Poola trebalo je zopet po suhem hoditi. In žilavost angleškega potnika je bila toliko, da je vkljub vsem težavam vendar dovršil ogromno nalogo, katera mu je bila izročena.

Žalostna zemlja ta Vivi s svojim kaosom skal, s svojo visoko travo, s svojim pustim pogledom. Za ta kraj trgovina sedaj ni marala, no Stanley je oživil tudi ta otožni in jednolični kraj. Napravil je tu znamenito središče, naredil je lepo cesto in postaja vivijska s svojimi belimi hišicami in s svojimi nasadi je postala lepota te nedavno še suhe in puste zemlje. Ko je tu vse potrebnejše dodelal, napotil se je Stanley dalje.

Po suhem je prišel v Issanghilo. Gledal je, da preko gora in dolin naredi cesto, katera bi spajala ti dve točki, ker deset kilometrov dalje od Vivia ne more se več brodit, tu so slapovi, katere je Stanley nazval „Livingstonove slapove.“

Stanley je imel dosta truda in dela, preden je spojil te točki z dobro cesto, ali premagal je vse zapreke. Sekal je pot v skale, postavil je tri mostove, zasul je do 20 jarkov, poravnal je 6 gričev, prodril je dve gosti šumi, in na ta način je naredil dobro cesto 60 kilometrov dolgo. Po tej cesti je potem spravil naprej svoje reči, parobrode, vozove, orodje in živež. Ljudje so prenašali šatore in kosove razloženih ladij, mule in osli pa so vlačili male vagone od železa.

Ali na nesrečo je nastalo grdo vreme, tropska vegetacija je storila tudi svoje, in tako je ta cesta, zgrajena s tolikim trudom, čedalje bolj propadala, ker je ni nobeden popravljaj. Tudi steza naših karavan,

katere smo izsekali pred šestimi meseci, zarasla se je tako, da je ni bilo več spoznati.

Sploh pa na tem potu redkokedaj srečaš domačina lovca, ali zadeneš ob siromašno selo. Ne vé se, kako je Stanley prišel na to misel, da bi kedaj zgradil železno cesto po tej zemlji, katera nima nič takega, kar ljudi bogati in pospešuje razvitek njihove zemlje.

Potopisne črte.

Iz Ljubljane v Ljubljano.

Spisuje Jos. Levičnik.

(Dalje.)

Čas moje navzočnosti v izložbi potekel je bil. Po 7. zvečerni uri nastopil je bil namreč precej občutni hlad; nagledal in nahodil sem se bil tudi; toraj sem se pričel odpravljati proti najetemu prenočišču. Dveh sosednih zgradb Vseučelišnega trga naj pred odhodom iz izložbe še omenjam, ki ste mi kazali svoji zali lici celi popoldan in mikale me, na bi si ju tudi ogledal: na izhodni strani namreč palači enaki „Hrvatski učiteljski dom“, ki nosi na vrhu svojega čela z pozlačenimi črkami ravno navedeni napis; na zapadni strani pa se ponosno dviguje obširna stavba obrtne šole. Poduk v taistej se mora deliti tudi o večerih, kar sem sodil po tem, da je skozi okna mnogih dvoran blestel in prihajal nenavadni bliš obilne notranje svitlobe, kar je za učence, ki pri luči delajo, tudi neobhodno potrebno. Določil sem bil toraj obiskanje teh dveh zgradb za naslednji dan, se ve pod pogojo, ako bo to dopuščal čas.

Prenočišče sem bil dobil prav dobro; edino, čez kar se bi bil zamogel pritožiti, bilo je to, da mi je jutro 13. okt. prezgodaj nastopilo; vendar pa me zopet zadovoljilo s tem, da mi je bila prilika, nadaljevati svoje hoje po Zagrebu. Jutro bilo je zopet rajsko. Pervi pot me je peljal vnovič v prvo stolnico sv. Kralja. Takih lepot, kot je zagrebška metropolitanska cerkev, ni videti vsak dan; naj jih človek toraj občuduje takrat, ko ima priliko. Jutranjo solnce s svojo prekrasno svitlobo je spreminjalo svetišče res v nekak pravi zemeljski raj. Maševalo se je skoraj pri vseh altarjih; a v nečast prebivalstva pa moram reči, da je bilo prav malo ljudij navzočih. Ker je bil ravno rožnovenski mesec, opravljala se je pri velikem altarji tudi sv. maša z blagoslovom, molil se je med njo rožnivenec na glas; pa le nekaj malega žensk je klečalo poleg altarja, in te so zapele o sklepu priprosto narodno blagoslovno pesem, ko se je dal blagoslov s sv. rešnjim Telesom. (Človek se sicer ne čuti proroka, a skušnjave so me sprehajale, da bi bil skoraj djaj: tukaj se bo še treslo.)

Akoravno pa sem bil v pervostolnici dvakrat, sem si bil nekaj ogledati vendar le pozabil, in to je bila njena zakladnica. Nisem pa tudi vedel, da se na prošnjo vsakemu inostrancu rada pokaže; še le pozneje me je bil neki prijatelj opozoril na to. L. 1871. o času I. hrvaške učiteljske skupščine sem si jo bil pač ogledal, in od takrat se še nekoliko spominjam njenih znamenitostij in dragocenostij.